

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopolni naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opraviš tvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Jedno leto Taaffejeve vlade.

O priliki obletnice ministerstva Taaffe — ki je nastopil vlado dné 12. avgusta 1879 — treba je konstatovati pozitivni uspeh njegovega vladanja. Do dné 12. avgusta vladanskega leta bilo je gospodstvo takozvane ustavoverne stranke v Avstriji neomejeno, kazalo se je v vseh strokah javnega življenja in posledice tega gospodstva jedne klike so trle nemško ter nenemško prebivalstvo, oglodale je do kosti in potiskalo je v vedno globokejši gmotni propad. Nemške „ustavoverne“ korifeje so bogatele, nemški ter slovanski narod v Avstriji pa sta propadala, za te so prvi imeli samo lepe besede. V političnem oziru smo bili avstrijski Slovani do 12. dne avgusta meseca v. l. sužnji, kateri smo imeli samo to državljansko pravico, ki se je pa res strogo izvrševala, da smo plačevali davke, drugih pravic v javnem življenju nijsmo imeli. A ona nemška „ustavoverna“ klika je bila kaznen božja tudi za Nemce, ki niso hoteli plesati na „fortschrittlerske“ ali „liberalne“ gosli. V gospodarskem oziru je bil avstrijski državni voz tako zavožen v blato, da ga tudi poštena vlada Taaffejeva v teku jednega leta nij mogla čisto izvleči. A vendar se uže vidi, da si obrtstvo opomaga, poljedelstvu pa da hoče vlada z umnimi sredstvi pomagati, tako, da se odpira avstrijskim narodom boljša gmotna bodočnost. V političnem oziru se je v teku jednega leta pravične ter nevtralne vlade Taaffejeve upogniti morala samovolja takozvanih „ustavovercev“, da si tudi njih moč nij še popolnem porušena, ker dobiva še zmirom podpore iz višjega birokratstva, in seistiliso se nazori o ustavoverstvu.

Denes se v višjih ter najvišjih avstrijskih krogih ne dvomi več, da so tudi Slovani lojalni državljani, da tudi oni priznavajo državne osnovne zakone, katere pa hočejo imeti izvršene do picice. Jedno leto nevtralnega vladanja v Avstriji je pokazalo pravo pravcato manjšino nemškega naroda v Avstriji tudi v dejanju; jedno samo leto necentralistiškega strankarskega vladanja je dokazalo, da so vodje Nemcev složni ter lojalni samo tačas, kadar imajo moč v rokah, složni pa samo v zatiranju Slovanov, pri vseh drugih vprašanjih pa se takoj pokaže njih nasloga, ki izvira iz sebične nemške čestiteljnosti in osobne pohlepnosti po obogatitvi. Pred jednim letom so beški židje prorokovali brzi padec Taaffejevega ministevstva, ker, — tako so dajali sebi ter svojim pristašem zagrizenim neprijateljem Slovanstva pogum, — Taaffe ne bode mogel vladati s tako različnimi faktorji, kakršni so v zdanej večini državnega zbora. Bili so to, hvala slovanskej složnosti, ter konser-

vativnim načelom, krivi proroki. Želje slovenskega stanovništva po slovenskih pokrajinah v teku minolega leta Taaffejevega ministevstva nijso sicer še izpolnene. Nam Slovencem se je obrnilo samo toliko na boljše, da se nam z vladnega mesta priznavajo one naravne pravice, katere so zmirom negiale prejšnje centralistiške vlade. A mej priznanjem ter izvršenjem teh naših pravic stoji tudi pri nas — birokratstvo! Naša opravdana prizadevanja, da bi se našemu materinemu jeziku dala zajemčena pravica po uradih ter sodnijah, paralizuje se s tem, da okrajna glavarstva ne poročajo istine deželni vladi; jezik naš še zmirom stoji pred vratmi sodnij ter uradnij in čaka, kedaj mu bode dovoljen vhod. Neko znano okrajno glavarstvo na Gorinjskem spozabilo se je pred kratkim celo toliko v svojej birokratskej preslepljenosti, da je slovenskemu županu pretilo s kaznijo, če bode z njim uradno občeval slovenski. Šole po Slovenskem bodo še na dalje ognjišče, kjer se bode kuhala nemška kultura. Učiteljsko izobraževališče ljubljansko ostane še dalje gnjezdo Slovincem sovražnih osob in za slovenske otroke preparirali se bodo tam pripravniki nemški. Deželno šolsko svetovalstvo kranjsko ostane še dalje v starej sestavi in njemu na čelu bode stal še vedno on mož, pred katerim ima učiteljstvo neumen strah, in ki strastno širi ter pospešuje nemštvo po ljudskih šolah. Paragrafov in določeb na papirji smo navajeni Slovenci, zato moramo le potrpljivi biti, predno da se izpolne dr. Vošnjakova resolucija glede šol. Deželni zbor kranjski je še tako nelegalen, kakor je bil pod Auerspergom itd. itd. Res uzrokov dosti, da bi bili Slovenci „vznemirjeni“ ter nezadovoljni. Ali, nadejamo se za trdno, da bode Taaffe dal tudi nam pravico, da se nam izvrše naše želje in v to ime želimo Taaffeju še prav dolg obstanek na ministerskem predsedniškem stolu. A tudi pri nas ne bode smel pozabiti birokratske kaste; povedati jim bode moral odločno, da so državni služabniki, a kot taki pa, da se ne smejo z narodom, mej katerim živé, v boj spuščati in mu braniti razvijati se po svojem narodnem značaju. Ker je pa mnenje birokratsko znano sovražno narodnostnim težnjam, zato se tudi Taaffe ne bode mogel izogniti osobnemu vprašanju mej uradništvom, ki bi ga morebiti oviralo pri njegovem delu. Potem je mogoče, da se bodo avstrijski narodje poprijateljili kljub „vznemirjenju“, katero fabricirajo beški židovski ter brnski fabrikantje. Centralistiška klika se je pred letom dnij rogala „der eintagsregierung“ Taaffeja, denes vidi, da se je zmotila, zato toži, da se jej bodočnost kaže v grdo črnej podobi!

Da se le v tem ne moti! Denes so uže razmere še zmirom take, da avstrijski centralisti nemajo in ne morejo upati, da bi kmalu zapustili razvaline, na katerih se plakajo po svojej oblasti, — dné 12. avgusta 1879 jim iz rok izvitej.

Gospodarji, snujte si založnice!

III.

Da so nade, katere vlada stavi do založnic kot najvažnejšega faktorja za izboljšanje dosedanjih slabih gospodarskih razmer, popolnem opravičene, dokazujeta nam deželi Češka in Moravska, katerih poljedelstvo se je ravno po založnicah izvilo iz rok oderuštva, ter si zboljšalo svoje stanje tako, da se smatra za najpremožnejše cele naše države. Pa ne samo materijalno, temveč — kar je v sedanjih časih še posebno važno — tudi politično neodvisen postal je češki poljedelec in le založnicam imajo se Čehi zahvaliti, da je njihov prosti narod v časih najhujšega ustavovernega pritiska in nasilstva, mnogokrat tako sijajno demontiral svojo politično neodvisnost, ter si osvetljeval lice pred celim svetom.

Naš narod — to mora vsakdo priznati — je politično sicer dosti probujen, ali le premnogokrat se primeri, da pride kak posestnik vsled materijalne tudi v duševno odvisnost kacega pripadnika nenaravnej nemškutarskej stranki, — in kako ta ume enake slučaje rabiti, znano je nam, žal! le preveč. Iz moža, ki bi bil sicer v svojem krogu mnogo koristil našej narodnej ideji, ter mnogo mogel storiti za širjenje narodne zavesti ter prosvete mej prostim narodom, postane človek indiferenten in večkrat tudi naravnost nasprotnik našej stvari. Tudi to naj bode inteligentnim našim domoljubom po deželi v spodbuj, da se resno lotijo ustanavljanja založnic, katere bodo razen zavodov za zboljšanje slabih gospodarskih razmer ob enem tudi jezovi proti demoralizaciji dobrega in poštenega slovenskega kmeta.

Po Slovenskem sicer posluje uže nekoliko založnic, a od teh v resnici uspešno menda le ljutomerska. Pri vseh drugih zdi se nam, da uprava nij tako urejena, ko bi biti imela; kajti, da bode poljedelec imel zaupanje do zavoda, da bode udeležba čem obilnejša, treba je, da mu je omogočeno udeleževati se tudi uprave; vsaj skušnja uči, da se naš kmet vedno še ne more znebiti neke nezaupnosti do meščanov in tržanov, ki so bili ali so še večinoma notri do poslednjega časa njegovi narodni nasprotniki. V prvej vrsti je torej duhovenstvo poklicano, da o tem vprašanju poprime inicijativo, ter v zvezi z inteligentnimi in vseskozi zanesljivimi možmi kmetijskega stanu začne ustanavljati založnice, katerih glavni odbor bi moral imeti toliko članov, da bi v njem lahko

zastopana bila vsaka večja občina dotičnega okraja. — Pa še nekaj je, kar po naši misli zavira ugoden razvoj večine doslej poslušajočih založnic, načelo namreč, po katerem je mnogo ustanovljenih — načelo „omejenega poročstva“. Založnice kot zadruge z omejenim poročstvom, ne morejo namreč tako hitro in lahko dobiti kredita ko založnice z „neomejenim poročstvom“, manjka jim torej denarja za poslovanje in tako se more oni že srečnega šteti, ki dobi kako posojilo iz založnice. Temu se pride v okom, ako se založnice ustanavljajo kot zadruge z „neomejenim poročstvom“, kajti kot takim lahko je dobiti posojilo od denarnih zavodov in prepričani smo, da bode tudi vlada sama, — katera se, kakor že omenjeno, za ustanavljanje takovih založnic zanima — rada jim na pomoč prišla z večjimi posojili proti primerno nizkim obrestim. A nekaj je, na česar naše poljedelce posebno opozorujemo, in kar smo že v svojem listu večkrat poudarjali, namreč, da banka „Slavija“ vsakej založnici, katera bi se na Slovenskem ustanovila z neomejenim poročstvom, rada takoj dovoli za početek poslovanja večje posojilo proti 5% obrestim. Uže to bi moralo spodbujati naše domoljube po deželi, katerim je na blagostanji in neodvisnosti našega kmetijskega stanu ležeče, da se marljivo poprimejo ustanavljanja založnic kot zadrug z neomejenim poročstvom. Vsak okraj mogel bi si ustanoviti enak denaren zavod, kateri bi gotovo blagodarno posloval ter na priliko enako revščino, kakor je bila letos po Istri in ostalih delih Primorskega, popolnem nemogočo storil. Pa tudi na ščedljivost in varčnost prebivalstva imeli bi enaki zavodi ugoden upliv, kajti marsikdo, kateremu se ne izplača male prihranjene krajcarje nesti v hranilnico v Ljubljano, ter jih vsled tega morebiti izda, mogel bi jih varno in razumno pod ugodnimi pogoji naložiti v domačej založnici, katere bi vsled tega postale tudi jednaki zavodi, kakor so poštne hranilnice na Francoskem in Italijanskem.

Da se pa založnice posebno priporočajo le za posamezne, ali k večjemu le za dva ali tri okraje vkup, je zlasti tudi zavoljo tega, ker mora njihovo upraviteljstvo, katero ima odločevati o posojilih, poznati osobno vsacega posameznega prosilca in njegove poroke.

Ko smo tako dokazali, da se založnice dajo po naši domovini povsod prav lahko osnovati, ako se mej narodom živeča inteligencija resno tega posla loti, in da so za zboljšanje našega narodnega gospodarstva neobhodno potrebne kot zavodi, v katerih bode poljedelec o vsakej priliki mogel dobiti potrebno denarno pomoč, — konstatiramo končno še došlo nam vest, da je glavni zastop banke „Slavije“ vedno pripravljen vsacemu odboru, ki se kje ad hoc ustanovi, biti s svetom in dejanjem na pomoč, ter mu event. preskrbeti tudi potrebna pravila. Na delo torej domoljubi in gospodarji, ter osnujte za se in za svoje potomce mnogo taci za blagostanje in neodvisnost našega naroda tako važnih zavodov.

H—r.

Stanko Vrazova svečanost

dné 8. septembra t. l.

Bili za rod svétli vam obrazi!
Bran'te, diž'te, šta nepravda gazi...
Vénac za vas na križu visi.

St. Vraz 1834.

Domoljubno srce zrcaleče se v tabore
1868. in 1869. leta kipi povoljnih spominov,

kateri še vedno krepko hrano ponujajo neopasnim in junaškim boriteljem naših in človeških pravic. Tabori zagovarjali so zedinjenje vseh Slovencev, kateri nepovoljno raztrgani in razmetani po raznih pokrajinah in vojvodinah morani so nositi težko breme žulečega izesa, v katero nas tujstvo vpreza, da zavozimo mili in prelepi svoj jezik in narodnost v črni grob neprebudljivega spanja. Razškopljenost in skoro povsodna menjšina ovirata tvari in dušni napredek, ker najboljše moči porabé se na to, da si tujstva branimo našinstvo in narodne svetinje. Tabori so jednodušno zahtevali slovenske učilnice po vsej rebrnici in za nje pod milim nebom glasovali. Tabori so po učečej se slovenskej mladezni pod nebesko vedrino slovesno prisezali, ka mladi zarod hoče veren svojemu rodu marljivo in do jedra naobraževati se, da nam nabranimi znanostmi okoristi in ublaži bodočnost, junaški in umno brani zatiranih bratov svete pravice. Tabori so sklepali zahteve, da vsi uredi na Slovenskem uredujo nam v naščini. Tabori opominjali so vlado, da dostojno vrši § 19. državnih osnovnih zakonov; — ali glas narodov ostal je po večini glas zolečega nevoljaka v pustinji, iskreni ljubitelji in branitelji narodnih zakladov, trudeči se za uresničenje narodnih pravic in povse opravičenih zahtevov, katere je bogomrzna krivica strastno in morilno mandrala in še mandra, čutil je do krvavega zvzdajoči bič besnih zatiralcev slovenskega življa. Živo istino prorokoval je tore vidovin naš blagega spomina pokojni Stanko Vraz spevajoči: „vénac za vas na križu visi“, vsaj poskusil je sam bridki sad trpke osode, nagibal iz trpne kupe žolhki napitek, delajoči jedino na blagost rojakom, tomu kanu posvetil je vso svojo draginjo — ves žitek. Tabori, tabori nam so potrebni proti germanizovati hotečim „Schulvereinom“, tabori za zedinjenje Slovenskega, ali konči za to, da se nam Slovencem na Štajerskem dozvoli posebna uprava slovenska, vsaj deželni zbor graški nam ničesar ne privoli, in nemški poslanec Gleisbach drzol se je peklenski poved izreči: „ničesar vam ne privolimo, če so tudi vaši zahtevi opravičeni“, ako bodemo 100 let pošiljali svoje poslance v nemški Gradec, ničesar ne opravimo, ker nemška nas načelno črteča stranka preglašuje slovenske poslance; — ostanite tore srečno vi Nemci, a mi k svojim bratom: kamo će ptica, nego k svojem' jatu.

Letos dné 8. septembra klanja nam se ugodna prilika St. Vrazove svečanosti, da spoznamo iskreno rodoljubje in obilno književno delovanje našega blagega rojaka, ugledavšega beli svet dné 30. junija 1810. leta v Cerovci, divnej okolici ljutomerskih gor, v sosedstvu Radomerja, odkoder je prisijalo blažilno solnce, največji ponos Slovincem, preslavni učenjak in prvi jezikoslov na slovanskem obzorji, dr. Fr. Miklošič, o katerem račil se je izraziti prof. Müllenhof, germanist v Berlinu: „Miklošič je najbrže v sedanjej dobi prvi slovničar na svetu“, da mi Slovenci v društvu junaških sokolov, milih nam sosedov južnih, bratov Hrvatov proslavimo 70letnico St. Vraza, duhovitega pisatelja in vzornega pesnika, kateri je počenši od svoje šibke mladosti budil v tlačenem slovenskem ljudstvu iskro goreče ljubezni do slovenskega jezika in narodnosti, navduševal po spisih in osobno na potovanjih po Slovenskem in jegovo pošteno srce nij nehalo plameniti za vse, kar bi naše sokrivne mejaše in nas brže bolje moglo privedi v ovenčani raj povoljne bodočnosti slovanske.

Spored svečanosti:

Dné 8. septembra o 1/2 4. zjutroma dovezo se v Ormož gostovi Hrvatje iz Zagreba.

Ob 9. odhod iz Ormoža k Jeruzalemu na krasnem vrhu ljutomerskih gor; ondi ob 11. meša svečana, Hrvati bodo pevali ofertorij, ostalo Slovenci. Po meši pojde vse društvo v Cerovec k hramu, kder se je Vraz narodil; ondi glasba; govor hrvatski, govoren po predsedniku „Matice hrvatske“ g. J. Kukuljeviči; Vrazova kantata, besede od J. E. Tomiča, glasba od Zajca, pevajo vsi pevci (solo g. Šifer); govor slovenski, govori g. Božidar Raič; pesen slovenska, pevajo Slovenci, mej tem odkrije se slika Vrazova; „Na domu Vrazovem“, deklamuje g. Holc; „Živila Hrvatska“ od Zajca, pevajo pevci hrvatski; „Naprej“ pevajo vsi pevci s glasboj. Obed pri Vrazovem hramu na velikej ledini, mej svečanim obedom igrala bode godba in pevali pevci. Table d' hote po 1 gld. 20 kr., treba je poprej se prijaviti pri odboru v Ormoži. — Na večer koncert v Ormoži. a) glasba, ouvertura; b) Vrazova kantata; c) govor slovenski, govori prof. Žitek; d) Djulabije 3. 52—98 St. Vraza, deklamuje A. Fijan; e) slovenska pesem; f) slovenska pesem, pevajo slovenski pevci; g) deklamacija slovenska, deklamuje g. Kranjec; h) „Ti si moja“, pesem Vrazova, glasba Livadiča, peva g. Šifer vz sprevaanja na glasoviru; i) glasba; j) „Moja ljubav“ od Eisenhuta, pevajo hrvatski pevci; k) konec: „U boj“, pevajo vsi pevci s glasboj; za tem ples.

Srečo dobro in vedrino nebesko, k čemur pomozi Bog.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. avgusta.

Ker se bode v kratkem vršilo sedem dopolnilnih državnozbornskih volitev, opominjajo tudi češki listi vlado na to, da ima ona v rokah, kako da bodo volitve izpale. Opozicijo mora ona oslabiti. Gledé mariborske volitve mora vlada skrbeti za to, da bodo slovenski uradniki svobodno volili, da jih ne bodo njih predstojniki pritiskali. Nemški uradniki pa tudi morajo za vlado glasovati.

Vnanje države.

Poroča se, da misli Bolgarija svojega posebnega zastopnika poveriti pri knezu črnogorskem. To imenovanje da se bode izvršilo takoj potem, kakor hitro se vrne knez bolgarski v svojo stolico. Nemški judje trde, da bi bilo to zoper določbe berlinske pogodbe in zato da Bolgari nemajo pravice tega storiti. Kadar bode treba na svoje interese paziti, tačas Bolgari gotovo ne bodo vprašali: ali nam pa to tudi dovoljuje berlinska pogodba? Tudi Črnogorci bodo imeli svojega odposlanca v Sredci.

O pohodu rumunskega kneza avstrijskega ter nemškega vladarja v Ischlu piše „Pester Lf“, da je bil ta njegov pohod namenjen za zvezo Rumunije z obema velikima državama.

Turčija bode morala resno naglasiti v Albaniji svojo voljo glede odstopljenja Osinja Črnej gori. Albanska liga je baže stanovništvu Skaderskemu zaukazala, da jej odpošlje 600 vojakov. 14 albanskih rodov je odposlalo 6000 mož albanskej ligi, h katerej je pristopilo 900 vojaških turških begunov in 1400 Miriditov.

Poroča se, da pride Gladstone v Nepalj zdravit se.

Iz Afganistana se javlja, da je imela Kandaharska posadka več srečnih bitk z Afganistanci. Emir Abdurahman pa je po dogovoru z generalom Stewartom odmarširal s svojjo armado v Gundamak.

Dopisi.

Z Bleda 11. avgusta. [Izv. dop.] Gotovo vsacega bralca časopisov prešine velika žalost, ko letos skoro nobenega lista ne prejme, v katerem ne bi bilo čitati o raznih nesrečah, katere ljudstvo tako grozno, tako ostro in zraven še tako pogosto obiskujejo.

Tudi jaz vam imam poročati o velikem požaru. Groza in strah je obšla denes, t. j. 11. t. m. vse tukajšnje prebivalce, ko zaslišijo popóludné ob polu dveh iz zvonika žalosten glas zvona in klic: „Pomagajte, gori, gori!“ Hitro se ve da so ljudje začeli poizvedati, kje razsaja ta hudi element. Ker pa kraj, kjer je gorelo, bolj vzvišeno leži, moglo je ljudstvo precej uganiti, kje je potrebno nagle pomoči. Vpitje in klici na pomoč naznanjali so, da gori na Višelnici, vasi gorjanske srenje na Gorenjskem.

Strašen prizor je bil videti, kako divje je razsajal plamen okrog sebe. V kratkem je vpepelil hišna in vsa zraven pripadajoča gospodarska poslopja posestnikom: Trčku, Žveglju in Erjavcu. Velika nesreča obiskala je vse tri posestnike, kajti pogorelo jim je vse do tal. Golo zidovje naznanja sedaj, kaj stranskega se je tu godilo. Največja nesreča pa je dobitela Žveglja, ko mu je ogenj pokončal jedno kravo, kobilo z žrebetom, najjst prašičev in na vrh vse te nesreče, in v še večjo žalost opekeli in zadušili mu je ogenj otroka, kateri je sam doma v zibelki ležal. Rešili so ga sicer, a bilo je uže prepozno. Ko ga je rešitelj Matevž Žvan, vrli fant prinesel iz ognja, je še parkrat zadihal, ter — se presečil v večnost. Kako je ogenj nastal, to se le ugiba. Toliko pravijo, da je v Žvegljevem hlevu prišlo goreti; več se še ne ve. Rešiti nij bilo mogoče nič, kajti prvič nij bilo ljudij doma, drugič vode nij bilo pri rokah, tretjič ker so poslopja tako blizu skupaj stala in vsa z deskami krita bila.

Res, prav hitro je prišla pomoč iz vseh bližnjih vasij, a vse nij pomagalo veliko pri uže gorečih hišah. Delali so pohvalno in neutrudno, ter branili, da ogenj nij mogel še dalje segati. Le pridnemu gašenju, ter vetru, ker je vlekel na nasprotno stran, se je zahvaliti, da nij ogenj vpepelil še drugih bližnjih poslopij, ali še celo vse vasi. Škoda je velika. Zavarovan nij bil nobeden.

Prav vrli in dobrodušni pokazali so se nam bližnji Blejci. Ti, ogenj opazivši, prihiteli so hitro s svojo brizgalnico na pogorišče, ter pridno delali. Tudi gospod baron A. Cojz je prihitel s svojo brizgalnico ljudem na pomoč. Posebno vrlo obnašala sta se gospod baron Cojz in njegov knjigovodja g. G. Neutrudno sta delala pri gasilnici, ter tako veliko pripomogla k zadušenju ognja.

Zatorej izrekamo tukaj vsem, ki so pomagali gasiti, v imenu nesrečnežev: „Prisrčna Vam zahvala za toliko dobrodušno pomoč!“

Naj omenim še o nekej stvari, katera se o takih priložnostih silno potrebna kaže, namreč „naprava požarne straže“. V mnogih krajih so si prebivalci uže omislili to tolikanj potrebno napravo, ker prepričali so se, koliko to pomaga. Če se je v nekaterih krajih uže ustanovila taka družba, zakaj bi se pa pri nas ne? Res, da priprava stane denarja, a pomisliti je treba, koliko tako izurjena straža h gasitvi ognja pripomore.

Iz Ptujja 11. avg. [Izv. dop.] Dobro vedoč, da radi sprejemate v predale svojega cenjenega lista dopise o narodnih veseljah,

pošiljam vam opis narodne veselice, katero so napravili mariborski gimnazijci 8. t. m. v naši čitalnici in o katerej se lahko reče, da je bila velikanska. Ob polu 9. uri bila je dvorana uže prenapolnena, kajti zbralo se je toliko občinstva, kakor še nigdar dosedaj. Uže pri prvi točki „Na boj“, v zboru od A. Hajdriha. pokazala je naša mladina, da se pridno v petji vadi ter da imajo mariborski gimnazijci v g. Ipavci, nadepolnemu sinu g. dr. Gustava Ipavca, izvrstnega pevovodjo.

„Pozdrav“ čitalničnega predsednika g. pr. Žitka je bil dobro končan na presvitlega vladarja, ki bo obhajal kmalu svojo petdesetletnico. Gromoviti „živio“ in „slava“-klici so doneli po dvorani, ko se je omenjal svitli cesar, posebno pa ko je g. govornik omenil njegovih milostivih in nam boljše bodočnost obečajočih besedij: „jaz hočem mir svojim narodom“; na konci so pevci zapeli navdušeni cesarsko pesen, katerej je stoje poslušajoče občinstvo jako ploskalo.

Nova dr. G. Ipavčeva pesen „Jadransko morje“, zbor s čvetero- in samospévom in s spremljanjem na glasoviru, se je jako dopala; posebno pa je bila s pohvalo sprejeta izvrstna Hajdrihova kompozicija čveterospév „V sladkih sanjah“, ki se je moral ponavljati. „Cigani“ zbor s tenor solom je krasna pesem, a tudi ne preveč lahka; vendar se je prav dobro pela.

Slavnostni govor abiturijenta g. M. Murka sme pa se imenovati pravo mojstersko delo. Njegov organ je jako dopadljiv, govoril je gladko ter zelo razločno. Ta mladenič ima res dosti talenta.

Šesta točka je bila krasna dr. B. Ipavčeva „Domovini“, katera se posebno dopada s svojima tenor- in bariton-samospevoma. Ta pesen se je morala ponavljati. „Moje sanje“, romance se gosli s spremljevanjem na glasoviru le toliko omenim, da sta jo igrala g. Stoeckl in g. Ipavc mlajši; umeva se torej samo ob sebi, da sta svojo nalogo izvršila izvrstno. „Što čutiš“, zbor D. Jenka, je pokazal, da naša mladina goji tudi sploh jugoslovenske pesni, kar je vse hvale vredno. Foersterjev zbor „V tihej noči“ se je občinstvu tudi dobro dopal, posebno pa sledeči jako dobro vpleteni šaljivi zbor Hajdrihov „Petelinčkova ženitev“, ki se je moral ponavljati. Izvrstno se je pel tudi dr. G. Ipavčev „Kdo je mar“.

Sploh smejo pevci z vspehom popolnoma zadovoljni biti, kajti nismo družega čuli, nego splošno hvalo o petji in željo, da bi nas tako krasno vbrano petje večkrat razveseljevalo. Naj bode to pevcem v spodbujajo, da tudi gojijo marljivo milo slovensko petje.

Te v pravem pomenu besede narodne veselice se je udeležilo mnogo slavne gospode iz daljnih in bližnjih krajev. Mej družimi naj omenim deželnega poslanca dr. Dominkuša, g. prof. Bezenška iz Sofije, znanega rodoljuba dr. Geršaka iz Ormoža, g. prof. Glaserja iz Trsta, izvrstnega rodoljuba g. B. Raiča, predsednika mariborske čitalnice g. Ulriha in mnogo drugih znanih rodoljubov, dalje več dijakov iz graškega in dunajskega vseučilišča, mnogo gimnazijcev iz Celja in Varaždina in mariborskih učiteljsčnikov, nadalje posamezni zastopniki iz mariborske realke, iz novomeške, ljubljanske, graške in celovške gimnazije itd. — Po dovršenem programu se je mnogoštevilna ženska in moška mladina začela sukati, ter je rajala do belega dne.

V zgornjih prostorih pa se je pelo in napivalo, dokler nas nij beli dan pregnal. Po-

sebno navdušenje je vzbudila B. Raičeva napitnica slovenske mladini; ko je slavnoznani govornik govoril, sta bili obe sobi celo natlačeni. Naj mi bo še dovoljeno omeniti nekaterih telegramov, katere smo prejeli.

G. dr. Gregorič, predsednik naše čitalnice, ki biva sedaj v Gleichenbergu, nas je pozdravil s sledečim telegramom:

Srčni pozdrav slovenskim dijakom; v katerem taboru je inteligencija, v tem je narod. Delajmo za to in skrbimo, da bomo njegovo upanje vzdrževali!

Št. Jurij na j. ž.: Buči morje adrijansko, bodeš enkrat še slovansko, da sovraga ne bo več, naj pomaga um in meč! Živili!

Dr. Ipavc.

Zagreb: Razveseljui se srečna mladež, deluj za domovino in pamti, da slovenska krv po tvojih žilah teče.

Anton Kos.

Novi Sad: Iz srbskoga zlog kraja šaljemo Vam bratsko pozdravlje u spomenu našega djakovanja medju Vami sretna i vesela. Živili na mnogaja ljeta! Miroslavljević i Slavnić.

Prejeli smo dalje telegrame od Slovenije z Dunaja, g. Nagliča iz Zagreba, g. Ivana Zupančiča iz Judenburga, g. uradnikov banke „Slavije“ v Ljubljani, gg. dr. Mlakarja in Heržiča iz Linca, od gg. Kerše, Žalar, Budaj, narednikov pri 47. pešpolku v Mariboru, od ljubljanskih gimnazijcev, g. Kopuna iz Konjic, od g. Vidica iz sv. Pavla v savinjskeji dolini, g. stud. jur. Dečka iz Središča, gimnazijca Šuta v Gradci; gotovo lepo število.

Omenjamo le še Šentjuranov pri Celji, katerih telegram se glasi: Kdo li še zdaj vpraša, je li bo bodočnost naša? štidite nam Slave sine, na braniku domovine, kak' njih ubrani glas doni, majki Slavi ljubljani.

V ponedeljek dopóludne postregla je dijakom blaga gospa Gregoričeva z dobrim zajutrekom, zvečer smo se zopet še dobro zabavali, in še le vtorek so se poslovili. Ta veselica pa nam bode ostala gotovo vsem vedno neizbrisljivo v spominu.

Domače stvari.

— (Mestni odbor ljubljanski) gre denes dopóludne o polu 12. ure h g. predsedniku Winklerju, da čestita v imenu ljubljanskega meščanstva Nj. veličanstvu cesarju na njega petdesetletnici.

— (Odlikovanje.) Nj. veličanstvo cesar je podelil g. Fr. Doberletu, poveljniku ljubljanske požarne straže, zlati križec za zasluge.

— (K desetletnici ljubljanske požarne straže.) Za sprejem gostov, ki bodo prišli denes ali pa tudi jutri, dela se na dunajske cesti vtric bolnice in potem tudi pod Zelenim hribom slavolok. — Po vsej Kranjske je 16 požarnih straž, ki imajo skupaj 873 izvršujočih in 559 podpornih članov. Vse te požarne straže so bile do 1. t. m. pri 229 požarih.

— (Gornjegradska čitalnica) napravi dné 18. t. m. v slavo petdesetletnice Nj. veličanstva cesarja Franja Josipa I. zabavo s sledečim sporedom: 1. Govor predsednikov. 2. Predstava: a) „Zakonske nadloge“, b) „Dva gospoda pa jeden sluga“; mej igrami se poje: „Kopačnica Vlenca“, vglasbil Oto Kumpf; „Tam gdje stoji“, vglasbil V. Lisinski; „Večerna“, vglasbil A. Hartl; „Pri zibelki“, vglasbil Mašek; „Sredi vasi“, vglasbil G. Ipavc. Končno ples. Začetek ob 1/2 8: zvečer. K veselici sl. občinstvo uljudno vabi odbor.

— (Novo železnico merijo) iz Celja v Spodnji Drauburg in iz Lipnice v Ivnik.

— (Vinska letina) na Dolenjskem in Štajerskem slabo kaže. Po nekaterih krajih je toča vse potolkla, po drugih je pa malo grozdja zbog silnega mraza vlandske zime. Tudi na Hrvaškem bode vinskega pridelka samo srednje.

— (Duhovenske spremembe v lavantinske škofiji.) G. Franc Feuš bil je po izvrstno prestanih vseh izpitih na vseučilišču v Innsbrucku promoviran v doktorja bogoslovja ter je postal stolni vikar in kaplan v Mariboru.

— (Zlato sv. mašo) je pel 12. avg. v Vojniku g. župnik Lah; zraven obilega ljudstva udeleževalo se je nad 40 duhovnikov te slovesnosti.

— (Nobenega novomašnika) ne dobi letos Tržaška škofija; kajti bogoslovstva v četrtletu ni imela nobenih bogoslovcev. Škofija šteje 312.000 duš ter ima že nad 80 duhovenskih služeb izpraznjenih. Letos je toliko mašnikov jej pomrlo, da v nobeni drugi avstrijske škofiji toliko.

— (V Zelenem travniku) je 27letna dekla Terezija Dobročeva se najedla mišice in umrla. V denarnej mošnji imela je še več strupa.

— (V Dravo pri Ormoži pal) je flosar Anton Hribarnik, iz Selnice doma, ter je utonil.

— (Ukradenih oblačil) našli so pri novem pokopališču v Pobrežju blizu Maribora; Jožef in Marija Savec iz Ptuja sta se oglasila kot oškodovanca ter obleke odnesla vredne 200 gld. Drugo je še založeno pri županu.

— (Morilca Mih. Zemljica), ki je lani neko žensko v Tezni pri Mariboru ubil, zasačili so žandarji v Ptuiju.

— (V Mahrenbergu) so se mimo potujoči artileristi v Dravo šli kopat. Jeden je utonil. Mrtveca je Drava v Bresternici izvrgla in bil je v Kamci pokopan. Na roki je imel zlat prstan.

— (Malar M. Berglez v Podčetrtku) je iz Zibike domov gredoč blizu Pustove v vodo pal in utonil.

— (Nova hrvaška knjiga.) V Bakru pri Desselbrunnerju je prišla na svetlo knjiga pod naslovom: Ob uzgoju djevojaka. Franceski napisao Fénelon, nadbiskup cambraiski. Hrvatški priredio Ivan Širola, gradj. učitelj. Fénelon je slavnoznani pisatelj i to njegovo delo, kateremu je v izvirniku naslov: „De l'Education de Filles“, razširjeno je po vsem izobraženem svetu; hrvaški prevod je prav dober, da ga z dobro vestjo priporočamo tudi Slovencem, vzlasti učiteljem in učiteljicam. Lepo tiskana knjiga ima nad 200 strani i se dobiva pri izdatelju v Bakru. Velja 1 gld.

Razne vesti.

* (Kako si Amerikanci za dom meso frišno hranijo.) V Ameriki mesá veliko pojedó in ima tudi nizko ceno. Jedó pa večidel frišno, neokajeno in ga znajo dobro ohraniti. Pripravljajo ga tako: Zaklane živine meso se razseka kakor navadno na kose, naloži v kad, potem se vrela voda tako napoji s soljo, da jajce na vrhu plava; ta voda se mora popolnoma shladiti, potem se vlije na meso v kadi, da stoji par palcev čez. Takó se drži meso frišno dve, tri leta in kadar ga je treba, se vzame s kadi. Se vé, da je preslano, zato se dene dalj ali manj časa v navadno vodo, katera mu soli vzame, da je za rabo prav. Večidel se tako meso peče ali ere, pa je tudi za juho dobro.

* (Iz uječe ušla) sta v Monakovem dva zločinca, izmej katerih je bil jeden obsojen na smrt.

Zahvala.

Parna brizgálnica, ki jo je dobila Ljubljana, se bode jutri slovesno izročila, da služi svojemu blagodejnemu namenu. To je podpisanemu odboru povod, da spolnjuje prijetno dolžnost in slavnemu kranjskemu hranilničnemu društvu, visocemu deželnemu zboru, tukajšnjim industrijalnim firmam, trgovskim hišam, zavarovalnim zavodom, hišnim gospodarjem in obrtnikom: s kratka vsemu prebivalstvu ljubljanskemu — najtoplejšo zahvalo izreka za obilne doneske, ki jih je odbor prejel za napravo omenjega gasilnega stroja.

Imenik darovalcev s pristavljenimi darovanimi doneski bode od 17. t. m. počenši čestitemu občinstvu na ogled izložen v glavnem skladišču prostovoljnega gasilnega društva.

V Ljubljani 14. avgusta 1880.

Odbor:

Fr. Fortuna. Pet. Grasselli. Jan. Janesch.
Em. C. Mayer. Jan. Perdan. Jos. Zenari.

Ptujci.

13 avgusta:

Pri Slonu: Samajo, pl. Fluck iz Trsta. — Sešek iz Senožed. — Vičetič iz Zagreba. — Hofbauer iz Dunaja. — Perko iz Trsta.

Pri Malici: pl. Carinelli iz Reke. — Herman iz Pulja. — Musafia iz Dunaja. — Schmidt iz Grada.

Pri Bavarskem dvoru: Mayer iz Trsta.

Dunajska borza 13. avgusta.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Štотni drž. dolg v bankovcih	72 gld. 65	kr
Štотni drž. dolg v srebru	73	65
Člata renta	88	05
860 drž. posojilo	130	80
Čloto narodne banke	829	—
Čreditne akcije	275	80
London	117	75
Srebro	—	—
Napol	9	35
C kr. cekini	5	54
Državne marke	57	70

Zahvala.

Za nam mej boleznijo in pri smrti gospe

Terezije Hohnove

izkazano iskreno sočutje, za veliko vencev in za mnogobrojno vdeležbo pri pogrebu, izrekamo vsem, posebno pa slav. pevskemu zboru čitalniškemu, najtoplejšo zahvalo.

(391) Žalujoča rodbina.

V najem

se dá z ugodnimi pogoji za več let popolnem oskrbljena prodajalnica z magazinom ter kletjo za blago (se stajali za olje, pripravna za specerijsko kupčijo; leži v jako živem tesno ob južnej železnici stoječem mestu Spodnje Štajerske. Prodajalnica je na oglu na glavnem prostoru na tržišču poleg župne cerkve. — Vpraša naj se natančneje v administraciji tega lista. (390—1)

Podpisani si usoja slavnemu občinstvu naznaniti, da je od c. kr. pravosodnega ministerstva mu podeljeno notarsko mesto v Rudolfovem nastopil in da je odslej njegova

notarska pisarna

v II. nadstropji na pošti

vsak dan mej tednom od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne odprta.

(389—1) Dr. Albin Poznik,
c. kr. notar v Rudolfovem (Novem mestu).

Solicitator

išče službe v Ljubljani, 28 let star, je že čez 10 let pri tem postu in je še sedaj v službi. Ponudbe se prosijo pod šifro: „Solicitator poste restante Maribor.“ (388—2)

Umrli so v Ljubljani:

10. avgusta: Ema Matjan, mizarjeva hči, 2 mes., na dunajske cesti št. 14, za katarom. — Reza Hohn, hišnega posestnika žena, 63 l., na Starem trgu št. 2.

Zoper jetiko! Radgostski univerzalni čaj

rožnovski maho-rastlinski celtilčki,

pr. mor. čajo se posebno

za vse, tudi za zastarane bolezni na pljučah, za srčne, prsne in vratne bolezni, posebno za sušico, želodčno slabost, za splošno slabost čutnice in začenjajočo se pljučnico!

Veliko število priznanskih pisem razpolagajo se v prepičanje

Gospodu lekarju J. Seichertu v Rožnovi!

Polen veselja Vam moram pri sedanjem svojem naročbi izrekat svojo najsrčnejšo zahvalo. Stanje moje soproge pred kratkim časom se sedanjim primerjajoč, moram se čuditi čudnim učinkom Vaših dragocenih zdravil. Dobra moja žena, katero je že dlje mučil pljučni in želodčni katar, je zaradi neprestane kašljanja in slabega prebavljanja neprestano hirala takó, da sem uže za trdno mislil, ka ima jetiko, osobito, ker se je ta strašna bolezen nekako napovedovala v slabem teku jedi, ponočnem znojenji, mrzlicah ter neprepanih nočeh. Sorodnik, kateri je svoje dni bival v Rožnovi in se je ondi zdravil, me je opozoril na Vaš čaj in na celtilčke, in jaz sem skl. nil, poskusiti tudi ta sredstva. In gledi čuda! Kolik učinek v treh tednih! Moja soproga, bolj nalikujoča ogrodim, negoli živemu človeku, katera je bila tako rekoč dosle priklenena na posteljo in naslonjač, hodi zdaj prav lehkó okolo po sobi, poživlja jedi v slast, spi vse noči trdno, in kakor je ostavljajo mrzlica in neprijetno znojenje, takó okreva tudi telesno, ter vsa obitelji naša pričakuje, da skoraj popolnem ozdravi. Zato raj priporočam vsakemu, imejočemu morebiti podobno bolezen, da takoj upotebija ta sredstva in pomorejo mu izvestno. Izvolite mi dakle s poštnim povzetjem poslati še 2 zavitka čaja in 2 skatljici maho-rastlinskih celtilčkov.

Z vsem spoštovanjem se beležim

Anton Črmak,

fotograf v Gradi (Štajerska), Geidorf, (47—3) Heinrichova ulica 9.

Od tega po zdravniške razložbi in predpisih pripravljeni čaj, vejjá za 14dnevno rabo pripravljeni paket z nakazom o rabi 1 gld. av. v. Jedna originalna šatlja Rožnovskih maho-rastlinskih celtilčkov 50 kr. Za kolek in zavijanje pa 10 kr. posebe.

Radgostski univerzalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celtilčki dobivajo se jedino le v lekarni J. Seichertu v Rožnovi in Moravskem, in razpošiljajo se naročila na vse strani proti poštnemu povzetju.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge sledeči lekarji: W. Mayr v Ljubljani, W. König v Mariboru, S. Mittelbach in J. Cejbeček v Zagrebu, Barmherzige Brüder in A. Neudved v Gradi, A. Marek in J. Kupferschmied v Celju, O. Russheim v Lipnici, Carl Grabacher v Murau, J. Illing v Rottenmannu, W. Thurnwald v Celovei.

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih prodajalnicah materijalna blaga.

Rožnovski cvet za živce, hitro in trajno zdravlja puiko, organje po udih in vsake vrste slabost v živcih in kitah. Izvirna sklenica 70 kr. av. v., za kolek in zavoj 10 kr. več. Pravi se dobi samo naravnost iz lekarne v Rožnovi (Moravska).

Jedna originalna sklenica z navodom, kako lek rabiti, stane 70 kr., za kolek in zavoj 10 kr. več.

Prava takšna voda se dobiva samo neposredno v lekarni rožnovskej.

Rožnovske majeye brinze (pravi ovčji sir). Ker je podpisani prevzel na svoje stroške jedno največjih tukajšnjih planinskih salaš, pošilja ovčji sir najboljše vrste 1 kilo s posodo vred á 60 kr. av. v.

Pri pošiljanji po pošti (poštaina je jednaka do 5 kilo) velja kolek in zavoj 10 kr. več. Naslov: J. Seichert, lekar v kopelji Rožnau.